

Model de país i obertura econòmica

Maria REIG i MOLES

Us recomano el llibre *La mida d'un país*, de Mario Alesina i Eduardo Espolaore: la mida d'un país no es mesura per la seva dimensió física, sinó per la seva capacitat competitiva. La prosperitat econòmica d'un país té relació amb el grau d'obertura econòmica amb la resta del món. La mida política no afecta la vida del mercat.

Tothom estem d'acord que Andorra necessita renovar el model econòmic. El tancament com a model per protegir els interessos econòmics d'Andorra representa un ofegament.

La protecció no ha estimulat la renovació de models en el pla polític, públic i privat. I dic polític també perquè tampoc no s'ha estimulat la integració de nous conceptes com la transparència, l'obligació de mesurar el canvis o d'integrar més la ciutadania en la presa de decisions.

La llei d'obertura econòmica anirà bé perquè ens farà assumir una crisi interna profunda i farà que la gent tingui la necessitat de competir amb el món i deixem de competir amb la comarca. Andorra té la gran oportunitat, si ho sap fer, de ser, i esdevenir interessant per a la resta del món. L'obertura econòmica no és una solució. La solució és definir el model de país que volem en l'àmbit econòmic, polític i social. L'obertura és sols una eina per permetre consolidar el model desitjat. Andorra, els anys 40, tenia molt ben definit el model de país. És molt important que hi hagi un lideratge col·lectiu per definir el model de societat que volem, i si no fem això serà un caos. L'obertura econòmica ens portarà unes tensions internes i unes crisis de salaris bastant greus.

Què ens ha fallat a Andorra?

A Andorra hi ha massa proximitat i el model de gestió és nefast (dèficits recurrents de les administracions, endeutament públic, deteriorament dels resultats de la CASS, falta d'informació pública i privada, etc.). Tenim l'oportunitat de fer una anàlisi del que no funciona i dotar-nos d'un nou model de gestió. Abans no hi havia tantes diferències entre andorrans. L'Andorra que penso hauria de ser una combinació de tradició i innovació: valors ancestrals i valors de progrés. Esperit de convivència, solidaritat, no tantes desigualtats, més proximitat política real, no només el dia de les eleccions, sinó una manera de governar més pròxima i més participativa, més transparència, una avaluació com Déu mana perquè ara mateix no sabem si tenim uns bons serveis públics perquè no estan avaluats segons estàndards internacionals.

També Andorra té l'oportunitat de crear models propis si incorpora singularitats que ens facin mereixedors de ser envejats per la resta del món; i no sóc ambiciosa, jo hi crec en aquestes coses. Per exemple, podem bastir un model d'educació propi, l'educatiu finlandès com a referència però si hi afegim singularitats podem fer que el nostre model sigui especial. Per exemple, el nostre model educatiu podria inspirar-se en els valors de l'esport: *fair play*, cultura de l'esforç, treball en equip, esperit competitiu i emprenedor, etc. No és tan difícil ser diferent, i un país tan petit com el nostre només se'n sortirà si sap diferenciar-se adequadament.

Avui la societat andorrana ja comença a tenir els símptomes de les societats polítiques espanyoles i franceses. No és moment de bipolaritzar, és un moment de consensuar. Cal menys *campi qui pugui* i més col·laboració. Col·laborar per competir es tradueix en millorar la unió empresarial, més unió política i més unió públicoprivada.

Quan es parla de col·laboració pública-privada, tothom es pensa que l'Estat dóna una concessió i qui posa els diners és el sector privat. Avui cal anar més lluny i cal coplanificar, codecidir, cogestionar, coavaluar i ser acreditats per sistemes d'avaluació que ens donin credibilitat davant del món. Quines són les singularitats per les quals Andorra hauria d'apostar per crear aquest nou model?

- Singularitats històriques i nous valors de progrés.
- Prevenció de riscos.
- Apostar per la seguretat en tots els àmbits, processos i etapes de la vida.
- Agilitat i flexibilitat administrativa.
- Apostar per l'avaluació per assegurar la transparència i eficiència del model.
- La lluita contra el frau i el malbaratament dels recursos públics.
- Compromís ambiental i compromís social.

L'Andorra del futur ha de ser una Andorra que s'anticipi, no ha de anar a remolc. Andorra pot ser un laboratori d'idees i un observatori de tendències perquè som una societat complexa, consumista, que tenim de tot, problemes petits i grans. Andorra ha d'apostar per la qualitat: la quantitat ens dilueix, ens empobreix; la qualitat ens enforteix.

Andorra ha d'apostar per la qualitat. Analitzar bé els projectes per evitar una economia empobridora i afavorir les inversions intel·ligents, apostant per projectes que aportin coneixement, innovació i qualitat.

Andorra ha de millorar el model de gestió. Andorra no és àgil ni segura. La burocratització actual compromet les inversions dels estrangers i també les nostres; el cost de capital que té la lentitud de les administracions públiques és enorme i impacta moltíssim en el pla de negoci.

Andorra ha de tenir més seguretat jurídica. L'avaluació com a mitjà que li permeti conèixer i mesurar el progrés de les polítiques i la transparència com a mitjà indispensable per enfortir el nostre model democràtic.

Andorra es transformarà si cadascun de nosaltres empenem un canvi d'actitud. Crec molt en Andorra, però en els andorrans em costa molt: som massa tancats, ens sobra individualisme i arrogància, i ens falta lideratge col·lectiu, voluntat de canvi personal i compromís en la transformació del nostre entorn.

Maria Reig i Moles,
empresària, presidenta de Reig Capital Group i exconsellera general